

Net Örnek

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah’a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

*

“Eyyüb’ü an!

Hani Rabbine, “Başıma bu dert geldi. Ama merhametlilerin en merhametlisi sensin” diye niyaz etmişti. Bunun üzerine biz, tarafımızdan bir rahmet ve kulluk edenler için anılacak bir örnek olmak üzere, onun duasını kabul ettik. Kendisinde dert ve sıkıntı olarak ne varsa giderdik. Ona aile efradını, ayrıca bunlarla birlikte bir mislini daha verdik.” (Enbiya suresi, 83-84. ayetler)

Aziz mümin kardeşlerim,

Allah Teâlâ’nın yarattığı milyarlarca insanın Allah katında en değerlilerinin, başlarında Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem olmak üzere peygamberler olduğunda hiçbirimizin şüphesi yoktur. Peygamberler Allah Teâlâ’nın en değerli, en günahsız, en çok sevap işleyen ve ibadet etmeyi de en iyi başaran, insanlığın hakkını en iyi veren kullarıdır. Onların içinde de özellikle adları Kur’an-ı Kerim’de zikredilenler, hepimiz iman ederiz ki insanlıkta, Allah’a kullukta ve hayatın anlamını doldurmakta insanlığın ulaşamayacak örnekleridir.

Bunda hiç şüphemiz yoktur ve şüphesi olan da yeniden iman etmesi gerekecek kadar tehlikeli durumdadır.

Kendisi veya yakınlarından biri ağır hastalığa, büyük sıkıntıya, psikolojik bunalıya düşen mümin kardeşlerim,

Kur’an’ımızın bahsettiği o peygamberlerden birini, Eyyüb aleyhisselamı, net bir örnek olarak dinlemeli ve yaşadığımız hastalık, stres, bunalım, fakirlik veya dert dediğimiz her neyse düşünerek onunla hâlimizi mukayese etmeliyiz. Bunalan ve -hâşâ- Allah’ın onu unuttuğunu zanneden bütün müminler, aklını başına alarak bu örneği zihnine pürüzsüz şekilde yerleştirmelidir.

*

Bugün bütün insanlık zorlu ve meşakkat dolu bir süreçten geçmektedir. Şüphe yoktur ki Allah, bunu görmektedir. Ve o izin verdiği için bütün bunlar yaşanmaktadır. O dilemekte, yaratmakta, izin vermektedir. Biz, göklerden bakıldığı zaman, yeryüzünde merceklerle bile görülemeyecek kadar küçüğüz. Üzerinde yaşadığımız bütün dünya bile güneş sisteminin içinde ancak kurşun kalemin bıraktığı nokta kadar yer kaplıyor. Bu dünyanın içinde seksen kiloluk bir insan ne kadar yer işgal edecek?

Allah’ın mülkünde, onun yaşatmasıyla yaşıyoruz. Bizi gören ve nimetlerimizi veren odur. Üzerimize bela ve musibet gönderen de odur, bizi imtihan etmektedir. Sonunda da kazananlar, Allah ile bağı koparmayanlar olacaktır.

*

Rabbimizin Kur’an-ı Kerim’inde anlatarak bizi aydınlattığı peygamberlerinden biri de Eyyüb aleyhisselamdır. Bu peygamber kitabımızda uzun sayfalar dolusu anlatılmakta değildir, birkaç ayette geçer. Fakat o kadar net ve bariz bir örnek olarak zikredilmektedir ki dün, bugün ve yarın boyunca kıyamete dek “Ben Allah’ın kuluyum, o ne dilerse olur” diyen müminler için daha net ve açığı bulunamayacak bir örnek olarak karşımızdadır.

Eyyüb aleyhisselamın hastalık süreci ve sabrı ile ilgili bugün bütün insanlık, bizi yaratan Allah'ın kim olduğu sorusunun cevabını bulmaya yardımcı bir ders alma sürecini işletmelidir.

Hepimiz biliriz ki Eyyüb aleyhisselam ağır hastalıklar geçirmiş, bunlara iyi sabretmiştir. Ancak arada eriyen ve eksik kalan bir bilgi de vardır ki Eyyüb aleyhisselam yalnızca hastalanmış değildir; rivayetlere göre en az yedi yıl sürmek kaydıyla bütün mal varlığını kaybederek hayatı sıfırlamış, birinin desteği olmadan ihtiyacını gideremeyeceği kadar hasta yatmış, çevresini ve insanları kaybetmiş, bütün bunların üzerine psikolojik bunalmışlığı da eklemişti. O, bu dört fırtınaya karşı tam sabırla donanmış bir mümin olduğu için Allah onu kıyamete dek bütün müminlerin örneği olarak ilan etmiş, “kulluk edenler için anılacak bir örnek” ifadesiyle sonsuza kadar adını kaydetmiştir.

Kur'an-ı Kerim'imizdeki Enbiya suresinin 83-84, aynı zamanda Sad suresinin 41-44. ayetlerinde Allah Teâlâ, ayrıntılara girmeden ve sayılar vermeksizin Eyyüb aleyhisselamın sonunda ne dediğini ve imtihanı nasıl kazanıp afiyetine kavuştuğunu anlatmaktadır.

Şam bölgesinin en varlıklı ailesine mensup iken peygamber olan Eyyüb aleyhisselam, yaşadığı şehrin insanlarını kurduğu sofrada her gün ağırlardı. Büyük sürüleri ve geniş çaplı ticareti de olan bu insan, her şeyini adım adım kaybetti; sağlığı, çocukları, malları, psikolojisi... Yanında sadece hanımı kaldı. Yedi, başka rivayetlere göre on üç veya on sekiz yıl süren bu müthiş süreci biz yedi yıl rivayetiyle ele alıp anlamaya çalışalım; çünkü yedi saat bile böyle bir şeye dayanamayacak insanlar olarak bize Rabbimiz tarafından örnek gösterilen bu peygamberi anlamamız gerekiyor.

Yıllar boyu katlanarak yaşamak zorunda olduğu meşakkatlerden sonunda Rabbine şikâyet eden Eyyüb aleyhisselamın, ayet-i kerimede ölümsüzleştirilen ifadesinde nasıl bir nezaket kullandığına dikkat etmeliyiz. Derdini Allah'a anlatmak peygamber işi, Allah'ı başkalarına şikâyet etmek ise şeytan işidir.

“Eyyüb'ü an!

Hani Rabbine, “Başıma bu dert geldi ama merhametlilerin en merhametlisi sensin” diye niyaz etmişti.

Bunun üzerine biz, tarafımızdan bir rahmet ve kulluk edenler için anılacak bir örnek olmak üzere, onun duasını kabul ettik. Kendisinde dert ve sıkıntı olarak ne varsa giderdik. Ona aile efradını, ayrıca bunlarla birlikte bir mislini daha verdik.” (Enbiya suresi, 83-84. ayetler)

En az yedi yıl insanlar tarafından hor görülmüş, çocuklarını kaybetmiş, bir tas çorba için hanımının milletin evinde temizlik yapmaya gitmek zorunda kaldığı bu insan sıradan biri değil; İbrahim aleyhisselamın dördüncü torunu.

Ve saatlerce dua etmiyor, sayfalar dolusu metin okumuyor. Yalnızca bir cümle: Başıma bu dert (dert dediği, yedi yıldır yataktan kalkmamak!) geldi ama merhametlilerin en merhametlisi sensin.

Hastalığımı al, malımı geri ver... böyle şeyler yok. Allah'a itimat o kadar yüksek ki bu acının onu bitirdiğini ama Allah'ın merhametini vurgulayınca her şeyi söylemiş olduğunu anlıyor. Demek ki iş laf parçalamak, narin sözler sıralamak işi değil; yürekler Allah'a neyi yakarıyor, o önemlidir.

*

Dünyanın binlerce yıllık tarihinin sonunda yaşayan insanlar olarak, günümüzden en az dört bin sene önce yaşanmış bu hadise, en çok bizim ihtiyacımız olan ayetlerle bize anlatılmaktadır: Hastası iyi olmaz, tansiyonu düzelmez, şekeri düşmez zannedip umutsuz kalanlar Allah'ın dilerse topraktan insan yarattığı gibi hastadan da pehlivan çıkaracağını hatırlamalıdır; çünkü Eyyüb aleyhisselam “müminler için anılacak bir örnektir.”

Öyleyse mümin olarak yaşayıp ölmek isteyen anlamalıdır ki babanın babasının babası İbrahim aleyhisselam olsa ve sen de büyük bir peygamber olarak dünyada bulunsan bile hayat, mutlaka

sınanarak geçirilecektir. Bu sınanmada çocuklarından mal varlığına, çevrenden sağlığına kadar her şey olabildiği gibi çatlatacak psikolojik hercümerç içinde kalmak da vardır. Hayatı cennet zannedenlerin anlayamayacağı, dünyanın kaçınılmaz olarak imtihan yeri özelliğini bilenlerin anlayabileceği bir hakikattir bu.

Eyyüb aleyhisselam, yıllar süren eziyetin ardından Rabbine edep dolu bir dille niyaz ettiğinde, ondan binlerce sene sonra dünyada yaşayacak olan bizlere de müthiş bir örneklik bırakmıştır. Nuh aleyhisselamın 950 sene boyu sabır gösteremeyenin ne aile lideri ne toplum önderi olamayacağını öğretmesi gibidir bu. Eyyüb aleyhisselam, hayatın bizim zannettiğimiz gibi değil, Allah'ın dilediği gibi olduğunu öğretmiştir.

Allah Teâlâ, Eyyüb aleyhisselamı Sad suresinde şöyle anmaktadır:

“Gerçekten biz onu sıkıntılara dayanıklı bulduk. O ne güzel bir kuldu. Yönü hep Allah’a dönüktü.”

“Müminler için anılacak bir örnek” diye önümüze konmuş olan Eyyüb aleyhisselam, sıkıntılara dayanıklılığıyla övülüyor. ‘Sıkıntı’ ile kastedilenin ne tür musibetler olduğundan yukarıda bahsetmiştik.

Onca sıkıntıya dayanabilmesinin peygamber oluşuyla ilgili olduğu yanlışına da düşmemeliyiz. Onun üç ciğeri yoktu, antibiyotikler hep elinin altında hazır değildi. Bizim gibi insandı ve Cebrail aleyhisselamın vahiy getirmesinden başka hiçbir ilave özelliği yoktu. Şayet onun peygamber olduğu için sabredebildiğini söylersek Allah Teâlâ'nın onu bize örnek göstermesinin anlamı olmaz hatta ters bir şey durumunda kalır –böyle düşünmekten Allah’a sığınırız.

Kıyamet gününde hiçbir mümin, Eyyüb aleyhisselamın girdiği cennete gireceği esnada “burası peygamberlere mahsus, sen dışarda bekle” uyarısıyla karşılaşacak değildir.

Olaylar ne kadar çoğalır ve derinleşir, başımızdaki belalar ne denli büyürse bizim de Allah’a yönelişimiz, ibadetimiz, duamız, zikrimiz, gözyaşımız aynı oranda çoğalmalıdır. Belaların çokluğuna göre güçlü dualar etmeliyiz fakat bu, daha iyi edebiyat parçalamak anlamında değildir. Eyyüb aleyhisselam hastalığı boyunca sayısız kere Allah'ı zikretmiştir elbette ancak derdini anlatırken tek bir cümle söylemiştir: “Başıma bu dert geldi ama merhametlilerin en merhametlisi sensin.” Hastalıkları boyunca tek dertsiz yerinin dili ve kalbi olduğu söylenmektedir; zaten o da hep dua ederek Allah'ı zikreden diline bir dert vermemesini Rabbinden niyaz edermiş.

Bela büyüdüğünde secdemiz çoğalmalı, secdede durma süremiz uzamalıdır. Allah deyişimizdeki yakarış artmalıdır. Dün bir dostum hastaydı, bugün bir başkası ilave oldu, yeni dertlerim var... şeytanın istediği, sıkıntıları arttıkça kenara çekilmiş ve teslim olup çökmüş mümindir. Teslim olan ve dua mantığını çöktüren müminin de gırtlığına yapışarak imanını alıp götürür. Hastalığı, üst üste dertleri arttıkça tanıdıklarının ayaklarını kestikleri kapısında, hanımıyla yalnız başına kalan Eyyüb aleyhisselam bize gerçek dostun Allah olduğunu öğretmektedir. Bunu öğrendiğimizde belalar ve sıkıntılar sayesinde kazançlı çıkacağımız bir hayat görüşüne erişiriz. İnsanlara sitem etmenin de gereği olmadığını anlar, onlarla ortak nasibimizin bu kadar olduğunu kabul ederek işimizi bitiririz. Soframızda yemek yemişlerin dönüp hatırımızı sormadıkları acı günler yaşayabiliriz ama bu bizi yıkmaz; çünkü gerçek dost olan Allah bizi hiç bırakmamıştır, diye düşünürüz.

Eyyüb aleyhisselamın bu çileli dünyada hanımından başka dostu kalmamıştı. O hanım yıllar boyunca bir gün olsun ‘of’ demeksizin eşinin yardımına koştu, varlıklı günlerdeki gibi yanında durdu. Bunun için de son gününde, Eyyüb aleyhisselamı öfkeliendirdiği bir sırada, “sana yüz sopa vuracağım” demiş ve sinirlenmişken, Kur'an-ı Kerim'in haber vermesiyle öğreniyoruz ki Allah Teâlâ böyle bir şeyin gerçekleşmesine müsaade etmemek ama peygamberinin yeminini de bozdurmamak için eline ot demeti alarak onunla vurmasını buyurmuştu. O kadının yıllar süren vefası arş-ı âlâdan izlenmekteydi

ve bir ufak hatasından ötürü, ortada peygamberinin yemini olsa bile incitilmesine Allah razı olmadı. Bütün müminler için bir ders niteliğinde olan Eyyüb aleyhisselam kıssasının bu bölümü de dikkatlerimizden kaçmamalıdır: Eş, insan için bulunmaz bir nimettir.

*

Kıyametin her zamankinden daha yakın olduğu günleri yaşadığımızda delilerin bile şüphesi bulunmayan bugünlerimiz, Allah'ın belirlediği kıyamet anı geldiğinde insanoğlunun elindeki hiçbir çarenin hiç olmaktan başka özelliği kalmayacağını bildiğimiz ama doktorlarımız, hastanelerimiz, teknolojimiz ile de hayata devam etmeyi arzuladığımız günlerdir. Ancak Allah'tan başka kalıcı dost ve gerçek kurtarıcı olmayacağına imanımız da asla sarsılmamalıdır.

Şefaatine nail olabilmek umuduyla, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hanımlarından ve annemiz Ümmü Seleme radiyallahu anhaya ait bir hatırayı İmam Müslim'in *Sahîh* adlı kitabının 918 numaralı hadisi olarak hatırlayalım.

Peygamber aleyhisselam Efendimiz'in hanımı olmadan önce Ebu Seleme adlı sahabinin eşi olan ve kocası ölünce büyük acı yaşayıp dul kalan Ümmü Seleme, bu hatırasını naklederek diyor ki: Kocam Ebu Seleme öldüğünde ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir sözünü duymuştum: *Hangi mümine bir bela gelir de o belaya karşı şu duayı okursa Allah hem o musibetini sevaba dönüştürür hem de daha iyisini ona nasip eder:*

إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اَللّٰهُمَّ اَجِرْنِيْ فِيْ مُصِيبَتِيْ، وَاخْلِفْ لِيْ خَيْرًا مِنْهَا

“Allah’ım, biz senden geldik ve sana döneceğiz. Allah’ım, başıma gelen belayı benim için sevaba dönüştür ve bana bundan daha iyisini nasip et.”

Kocası ölünce bu dua aklına gelen Ümmü Seleme, duayı okumuş, Resûlullah'tan öğrendiğini hemen uygulamış, Allah Teâlâ da ona hiçbir kocanın ve insanın, toplam insanlığın dengi olamayacağı Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi nasip etmiştir. Kalbinin bütün samimiyetiyle ettiği dua sayesinde Efendimiz aleyhisselama eş, kıyamete kadar gelecek milyarlarca mümine de ana oluvermiş. Onun gününden kıyamet gününe kadar sayısız mümin, sayısız kere salavat getirdiğinde “ve alâ âli Muhammed” derken Ümmü Seleme’yi de her seferinde duasına katmış oluyor. Allah’a teslimiyeti yakalamanın ödülünün bu kadar olacağını tahmin bile edemezdi.

Teslim olunarak okunan bir dua, işte budur. Demek ki yalnızca Eyyüb aleyhisselam değil Ümmü Seleme de başarmış bu içten okuyuşu. Dua böyle edilir; televizyonda, koro hâlinde, nakaratlarla, laf parçalamakla değil.

Musibet ve bela insanın ensesine yaklaşıncı, insan boş lakırdılar ve ileri geri sözler konuşacak yerde Allah’ı hatırlar ve onun huzurunda gözyaşları akıtmayı becerebilirse belaların bile rahmete dönüşebileceğinin en net örneği budur.

“Eyyüb’ü an!

Hani Rabbine, “Başıma bu dert geldi. Ama merhametlilerin en merhametlisi sensin” diye niyaz etmişti. Bunun üzerine biz, tarafımızdan bir rahmet ve kulluk edenler için anılacak bir örnek olmak üzere, onun duasını kabul ettik. Kendisinde dert ve sıkıntı olarak ne varsa giderdik. Ona aile efradını, ayrıca bunlarla birlikte bir mislini daha verdik.” (Enbiya suresi, 83-84. ayetler)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah’a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.